

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยรูปแบบการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลำโดมใหญ่ ของชุมชนตำบลไร่ใต้ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนของตนและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสาเหตุเกิดขึ้นจากปัญหาลำน้ำโดมใหญ่เปลี่ยนแปลงทำให้การใช้ประโยชน์จากลำน้ำน้อยลงกว่าเดิม ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากโครงการการสร้างฝายลำโดมใหญ่ที่ทำให้ระบบนิเวศของลำน้ำเปลี่ยนแปลงประกอบกับพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากลำโดมใหญ่ของชุมชนที่เปลี่ยนไป เช่น การทิ้งขยะลงในน้ำ การหาปลาแบบผิดวิธีโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน

ดังนั้นรูปแบบการดำเนินกิจกรรม จึงได้หาแนวทางฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะการจัดเวทีประชุมชี้แจงการทำโครงการวิจัยในชุมชน การคัดเลือกอาสาสมัครวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ พัฒนาการการอนุรักษ์ลำโดมใหญ่ของชุมชน การศึกษาศักยภาพ เงื่อนไข ปัจจัยของชุมชนต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติลำโดมใหญ่ และระยะการหารูปแบบการจัดการและแนวทางพัฒนาฟื้นฟูลำโดมใหญ่ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ทีมวิจัยร่วมกับชุมชนค้นพบแนวทางการฟื้นฟู ได้แก่ 1. การจัดการขยะริมลำโดมและตลอดระยะแนวลำโดมเขตพื้นที่ศึกษา 5 กิโลเมตร 2. การจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใต้ในเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอย 3. การจัดการเรื่องขยะโดยการย้ายที่ทิ้งขยะไปอยู่ทางทิศใต้ของชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ป่าสาธารณะ 4. การเพิ่มเติมความรู้ในการฟื้นฟูตลิ่งริมโดม โดยการศึกษาดูงาน 5. จัดทำรั้วไม้ริมตลิ่งเพื่อป้องกันหน้าดินพัง 6. การปลูกต้นไม้ริมตลิ่ง